



ГАЗЕТА
ВETERANІВ ВІЙНИ

Третій Тост

2023 рік • БЕРЕЗЕНЬ • № 5-6 (725—726)

ЛЮТИЙ. РІК НЕЗЛАМНОСТІ Звернення Президента України

ВЕЛИКИЙ НАРОДЕ ВЕЛИКОЇ УКРАЇНИ!

РІК ТОМУ В ЦЕЙ ДЕНЬ із цього ж місяця близько сьомої ранку я звернувся до вас із короткою заявою, тривалістю всього 67 секунд. У ній пролунали дві найголовніші й тоді, і зараз речі. Те, що Росія почала проти нас повномасштабну війну. І те, що ми сильні. Ми готові до всього. Ми всіх перемаємо. Бо ми – це Україна!

Так розпочалося 24 лютого 2022 року. Найдовший день нашого життя. Найважчий день нашої новітньої історії. Ми прокинулися рано й відтоді не засинаємо.

У когось був страх, у когось – шок, хтось не знав, що сказати, але всі відчували, що робити. На дорогах з'явилися затори, але багато хто їхав по зброю. З'являлися черги. Хтось стояв на кордонах, але багато хто – до військоматів і ТрО.

Ми не підняли білий прапор, а стали боронити синьо-жовтий. Не злякалися, не зламалися, не здалися. Символом цього стали прикордонники зі Зміїного й маршрут, за яким вони відправили «руссій воячий корабель».

Наша віра зміцніла. Зміцнів наш дух. Ми вистояли в перший день повномасштабної війни. Ми не знали, що буде завтра, але точно зрозуміли: за кожне завтра треба битися!

І ми билися. І вигризали кожну добу. І ми вистояли в другий день. А далі – в третій. Три доби, які нам відводили на життя. Погрожували, що за 72 години нас не існуватиме. Але ми вистояли в четвертий день. А потім у п'ятий. А сьогодні стоїмо рівно один рік. І досі знаємо: за кожне завтра треба битися!

Я дякую всім, завдяки кому триває наш опір. Це всі наші захисники та захисниці. Збройні Сили України. Сухопутні війська, наша піхота й танкісти. Повітряні та Військово-Морські сили. Артилерія, ППО, десантники, розвідники, прикордонники. ССО, СБУ, Нацгвардія, поліція, ТрО – усі наші сили безпеки й оборони. Завдяки вам стоїть Україна. І ми витримали лютий місяць і лютий початок війни.

А далі була весна. Нові атаки, нові рани, новий біль. Всі побачили справжнє нутро нашого ворога. Обстріли пологового будинку, драмтеатру в Маріуполі, Миколаївської ОДА, площі Свободи в Харкові, вокзалу в Краматорську. Побачили Бучу, Ірпінь, Бородянку. Весь світ чітко усвідомив, що насправді означає «руссій мір». На що здатна Росія.

Водночас світ побачив, на що спроможна Україна. Це нові герої. Оборонці Києва, захисники «Азовсталі». Нові подвиги, які здійснювали цілі міста. Харків, Чернігів, Маріуполь, Херсон, Миколаїв, Гостомель, Волноваха, Буча, Ірпінь, Охтирка. Міста-герої. Столиці незламності. Нові символи. А разом із цим – нові оцінки та прогнози щодо України.

Перший місяць війни. І перший перелом у війні. Перші зміни у сприйнятті світом України. Вона не впала за три доби. Вона зупинила другу армію світу.

Ми зазнавали нових ударів щодня, дізнавалися про нові трагедії щодня, але витримали завдяки тим, хто викладався на повну щодня. Заради інших.

Це наші медики, які рятують поранених бійців на передовій, роблять операції під обстрілами, приймають пологи у бомбосховищах, лішаються на чергуванні днями й тижнями. Як наші рятувальники та пожежники, які витягують людей із-під завалів та з вогню в режимі 24/7. І наші залізничники, які без сну й зупину евакуювали сотні тисяч українців від початку війни.

А далі були перші наступи, перші здобутки, перші звільнені території. Перша й не остання Чорнобайка. Вигнання окупантів із Київщини, Сумщини та Чернігівщини. Наша «Стугна». «Вільха». Наш «Нептун» і крейсер «Москва», який іде на дно. Перший «Рамштайн». І другий за всю історію ленд-ліз.

Україна здивувала світ. Україна надихнула світ. Україна об'єднала світ. На доказ можна сказати тисячі слів, але достатньо кількох. HIMARS, Patriot, Abrams, IRIS-T, Challenger, NASAMS, Leopard.

Я дякую всім нашим партнерам, союзникам і друзям, які стоять пліч-о-пліч із нами весь рік. А радий, що міжнародна антипутінська коаліція

(Закінчення на 2-й стор.)

НАГОРОДИ ЗА ПРАЦЮ Й ХОРОБРИСТЬ

З нагоди Міжнародного дня боротьби за права жінок Президент України Володимир Зеленський вручив високі державні нагороди та присвоїв почесні звання жінкам, які відзначилися самовідданою працею й хоробрістю під час захисту суверенітету і територіальної цілісності України.



Церемонія відбулася в Маріїнському палаці в Києві у присутності Генерального секретаря ООН Антоніу Гутерріша, який прибув з візитом до України.

«Захист прав і повага до кожної людини – це те, на чому базується свобода народів і мир між ними. Зараз, на жаль, такий час, що реальні загрози свободі, а отже, й міжнародній стабільності найбільші за багато десятиліть», – зазначив Володимир Зеленський.

Президент наголосив, що ніні життя мільйонів сімей руйнується

через відчуття безкарності в агресора.

«У XXI столітті знову доводиться боротися за те, що, як здавалося, вже завойоване: за рівність, повагу, право жінок на освіту й роботу, за право для кожного народу на щастя для своїх дітей», – сказав він.

Глава держави зауважив, що зараз вільний світ як ніколи потребує міцності, єдності та рішучості заради захисту спільних цінностей.

«Сьогодні ми дякуємо нашим

жінкам, які воюють, дбають, працюють заради миру для України, заради захисту нашого життя, нашої свободи, наших людей. Я радий, що сьогодні є така нагода – у присутності пана Генерального секретаря ООН відзначити державними нагородами й подякувати військовослужбовцям України, працівницям медичної системи, системи ДСНС, «Укрзалізниця», пошти України. Тим, хто захищає Україну. Тим, хто допомагає українцям і українкам», – наголосив Президент.

За хоробрість і самовідданість, виявлені в захисті суверенітету й територіальної цілісності України, сумлінне та бездоганне виконання професійного обов'язку главою держави нагородив орденами та медалями жінок-військовослужбовців, а також представниць цивільних професій, одну з яких – посмертно.

Зокрема, орденом княгині Ольги I ступеня відзначена полковник Марина Помаз. Орден княгині Ольги III ступеня вручено начальнику відділу виробничого підрозділу «Сумська дирекція залізничних перевезень» регіональної філії «Південна залізниця» АТ «Укрзалізниця» Вікторії Аніщенко, начальнику відділення АТ «Укрпошта» Інні Водолажко, старшому лейтенанту служби цивільного захисту Віті Главацькій, медичній сестрі Чернігівської міської лікарні № 2 Марині Дем'яненко, старшому фельдшеру Бучанської підстанції екстреної допомоги Людмилі Скакаловій, підполковнику медичної служби Аліні Слободянюк.

Офіційно

УКРАЇНА ВИЙДЕ З УГОДИ

«У зв'язку з повномасштабною збройною агресією російської федерації проти України та участю в ній республіки Білорусь, що повністю порушує принципи та норми міжнародного права, а також нівелює закладені Угодою про створення Співдружності Незалежних Держав основні цілі, принципи і засади, якими керувалася Україна, укладаючи міжнародні договори в межах Співдружності Незалежних Держав, зокрема, у сфері соціального забезпечення, Мінсоцполітики вживаються заходи щодо припи-

нення дії таких міжнародних договорів для України», – йдеться у пояснювальній записці до проекту. Про це УНН пише з посиланням на картку законопроекту №0190.

У січні Верховна Рада ухвалила рішення про вихід з двох угод з країнами СНД: з Угоди про порядок вирішення спорів, пов'язаних із здійсненням господарської діяльності (№0162), що була вчинена у 1992 році, та з Конвенції про передачу осіб, які страждають психічними розладами, для проведення примусового лікування, що була підписана у 1997 році.

Продовження теми – на 2-й стор.

із здійсненням господарської діяльності (№0162), що була вчинена у 1992 році, та з Конвенції про передачу осіб, які страждають психічними розладами, для проведення примусового лікування, що була підписана у 1997 році.

Продовження теми – на 2-й стор.

Проект

ФОРМУВАННЯ НОВОЇ ВETERANСЬКОЇ ПОЛІТИКИ

Мінветеранів створило робочу групу з розробки проекту закону «Про основні засади державної ветеранської політики» та запрошує до участі експертів і науковців.

РОБОЧА ГРУПА має розробити положення майбутнього документа, які визначать основні засади державної ветеранської політики, правовий статус ветеранів, членів їхніх сімей та членів родин загиблих (померлих) ветеранів, встановлюватимуть єдину систему підтримки.

До складу робочої групи увійдуть державні експерти і керівники профільних підрозділів Мінветеранів, Мінсоцполітики, Мінцифри, Міністерства охорони здоров'я, Міноборони, МВС, інших силових відомств, а також науковці, представники міжнародних організацій та громадсь-

кості. Очолюватиме робочу групу перший заступник міністра у справах ветеранів Герой України Олександр Порхун.

Нові реалії життя Української держави вимагають нової ветеранської політики, формування якої – у пріоритеті українського уряду, наголосила міністр у справах ветеранів Юлія Лапуніна.

Створення системи переходу від військової кар'єри до цивільного життя, новий підхід до психологічної реабілітації ветеранів, членів їхніх родин і сімей полеглих воїнів, підтримка ветеранського підприємництва, цифровізація послуг – наразі Мінветеранів формує

нові засади сучасної ветеранської політики.

«Адже коли українські захисники і захисниці повернуться з фронту після військової перемоги, вони мають бути наділені інструментами для власного розвитку та інтегруватися у суспільство та економіку країни. Повномасштабна російсько-українська війна, що триває вже рік, поглиблює це завдання в рази, – наголосила Юлія Лапуніна. – Тому фахівці Мінветеранів вже активно працюють над проектом закону про основні засади державної ветеранської політики. Запрошуємо профільних фахівців, науковців, лідерів ветеранських організацій і громадськості долучитися. Ми відкриті до діалогу й готові до плідної співпраці заради майбутнього наших захисників і захисниць», – наголосила міністр.

Наші берегині



За рік вони посильнішали і стали мудрішими на ціле воєнне життя. Про таких звичайних і водночас незвичайних жінок, які всім, чим можуть, допомагають нашим захисникам, читайте на 4-5-й стор.

ЛЮТИЙ. РІК НЕЗЛАМНОСТІ

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

зросла настільки, що потребує окремого звернення. Я зроблю його незабаром. Обов'язково.

Я також дякую нашому зовнішньополітичному війську. Дивізії наших дипломатів, послів, представників у міжнародних організаціях та інституціях. Усі, хто б'є окупантів вогнем і мечем міжнародного права, домагається нових санкцій, визнання держави-терориста державою-терористом.

Війна змінила долю багатьох сімей. Переписала історію наших родин. Змінила наші звичаї та традиції. Раніше дідусі розказували онукам, як били нацистів. Тепер онуки розповідають дідусям, як б'ють рашистів. Раніше мами й бабусі плели шарфики, тепер плетуть маскувальні сітки. Раніше діти просили в Санти смартфон, гаджети, тепер же віддають кишенькові й збирають кошти для наших бійців.

За рік фактично кожен українець когось втратив. Батька, сина, брата, маму, доньку, сестру. Кохану людину. Близького друга, колегу, сусіда, знайомого. Мої співчуття.

Майже в кожного в телефоні є хоча б один контакт, що більше ніколи не підніме слухавки. Не відповість на sms «Ти як?». Ці два простих слова набули за рік війни нового значення. Щодня мільйони українців мільйони разів писали чи промовляли до рідних і близьких це запитання. Щодня хтось не отримував відповіді. Щодня окупанти вбивали наших рідних і близьких.

Ми не зітремо їхні імена ні з телефонної, ні з власної пам'яті. Ми ніколи їх не забудемо. Ми ніколи цього не пробачимо. Ми ніколи не заспокоїмося, доки російські вбивці не понесуть заслужену кару. Кару міжнародного трибуналу. Суду Божого. Наших воїнів. Або всіх їх разом узятих.

Вирок очевидний. Дев'ять років тому сусід став агресором. Рік тому агресор став катом, мародером і терористом. Ми не маємо сумніву, що вони понесуть відповідальність. Ми не маємо сумніву в тому, що на нас чекає перемога.

Влітку ми відчули це. Ми пройшли 100 днів війни. Ми отримали статус кандидата до ЄС, повернули Зміїний, почули першу «бавовну» в Криму, побачили салюти на складах окупанта й Антонівський міст.

Серпень став першим місяцем, коли окупанти не взяли жодного українського міста. Погрози й ультиматуми про денацифікацію змінилися на жести доброї волі. І ми відчули тоді: наша перемога неминуха. Вона близько. Вона буде.

І далі була осінь. І наш контрнаступ. Звільнення Ізюма, Балаклії, Куп'янська, Лимана, Херсонської області й міста Херсона. Ми бачили, як люди там зустрічали наших військових. Як берегли український прапор. Як дочекалися України.

Я хочу зараз звернутися до тих, хто все ще чекає. До наших громадян, які зараз перебувають у тимчасовій окупації. Україна не залишила вас, не забула про вас, не відмовилася від вас. Так чи інакше ми звільнимо всі наші землі. Ми зробимо все, щоб



Україна повернулася. А всім, хто зараз вимушено перебуває за кордоном: ми зробимо все, щоб ви повернулися до України. Щоб це стало можливим.

Ми будемо боротись і повертати кожного нашого полоненого. І лише це все разом буде перемогою.

Ми бачимо її навіть у темряві. Попри постійні масовані ракетні удари й відключення електроенергії. Ми бачимо світло цієї перемоги.

У спогадах про перші відчуття 24 лютого 2022 року люди називають шок, біль, невизначеність. Через рік після повномасштабного вторгнення віра в перемогу становить 95%. Головна емоція, яку ми відчуваємо, думаючи про Україну, – це гордість.

За кожного українця, кожну українку. Гордість за нас. Ми стали одним великим військом. Ми стали командою, де хтось знаходить, хтось пакує, хтось привозить, але всі – донатять.

Я дякую нашим людям, дякую нашій багатомільйонній армії волонтерів і небайдужих громадян, які можуть зібрати й дістати все необхідне.

Ми стали одним цілим. Наші журналісти й медіа єдиним фронтом воюють проти брехні та паніки.

Ми стали однією родиною. Серед нас більше немає чужих чи незнайомих. Українці сьогодні – це всі свої. Українці прихистили українців, відкрили свої домівки й серця для тих, хто був змушений рятуватися від війни.

Ми витримуємо всі погрози, обстріли, касетні бомби, крилаті ракети, дрони-камікадзе, блекаут, холод. Ми сильніші за це.

Це був рік стійкості. Рік небадужості. Рік мужності. Рік болю. Рік надії. Рік витримки. Рік єдності.

Рік незламності. Лютий рік незламності.

Його головний підсумок – ми вистояли. Ми не знали поразки. І зробимо все, щоб цього року здобути перемогу!

СЛАВА УКРАЇНІ!

На засіданні секторальної робочої групи «Захист прав ветеранів» за участю представників міжнародних організацій та дипломатичних установ країн-партнерів Юлія Лапутіна презентувала проекти Мінветеранів до урядового Плану заходів з післявоєнного відновлення та розвитку України. Про це йдеться у публікації на офіційному сайті Міністерства у справах ветеранів України.

ВETERАНСЬКІ ПРОЕКТИ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

МІНІСТР у справах ветеранів наголосила, що державна ветеранська політика визначена одним із ключових напрямів роботи уряду на 2023 рік. Наразі Мінветеранів у співпраці з іншими міністерствами і відомствами створює умови, щоб українські захисники після повернення з війни та військовослужбовці після завершення служби мали всі необхідні інструменти для успішної інтеграції в суспільство, громаду, родину.

«Після нашої перемоги кількість ветеранів збільшиться у рази, так само в рази стане більше, на жаль, членів родин полеглих захисників і захисниць. Ми маємо надати цим особам всі дієві інструменти для успішної інтеграції в економіку та громади. Також у сьогоднішніх захисників повинні бути можливості стати воїнами відновлення після військової перемоги України», – зазначила Юлія Лапутіна.

Перший серед проектів Мінветеранів – впровадження 25 «Сервісних офісів» для ветеранів та їхніх родин. Його розроблено у партнерстві з ПРООН для запуску у ЦНАПах «Єдиного вікна» для отримання захисниками та їхніми рідними швидких і якісних адміністративних послуг. Цьогоріч заплановано реалізувати пілотний проект у м. Дніпро.

Другий проект – будівництво Центру психологічної реабілітації «Бородянка-центр» на місці зруйнованого прямих танковим влучанням закладу Мінветеранів. Його побудують за сучасною моделлю охорони психічного здоров'я та психосоціальної підтримки захисників України та членів їхніх родин. Також новою місією Центру буде наукове вивчення феномену геноциду українського народу, який здійснювали російські окупаційні війська.

Третій проект – розбудова ме-

режі «Центрів ветеранського розвитку» на базі закладів вищої освіти в усіх регіонах України. Їхня діяльність сприятиме запуску ефективної системи супроводу ветеранів війни та членів їхніх сімей у зайняття, навчання, перепідготовки, підвищенні кваліфікації, сертифікації навичок, побудові індивідуальної професійної траєкторії тощо. Перші три такі Центри будуть реалізовані в містах Львів, Дніпро та Вінниця.

Четвертий проект – впровадження спільно з Міжнародною організацією з міграції (МОМ) «Всеукраїнського дослідження потреб ветеранів». Його мета – дослідження та використання результатів щодо потреб ветеранів і можливості регіонів до прийняття великої кількості демобілізованих, прогнозування економічного розвитку та розробки пропозицій до політик.

П'ятим проектом передбачено програми забезпечення житлом ветеранів на умовах пільгового іпотечного кредитування. Станом на 1 січня 2023 року на квартирному обліку перебуває 25 тисяч учасників бойових дій. Наразі Мінветеранів веде перемовини про реалізацію проекту спільно з державним банком Німеччини KfW – партнером, який має досвід з реалізації житлових програм в Україні.

«Разом із вами ми прагнемо зробити якомога більше ще до нашої перемоги. Адже ветерани потребуватимуть допомоги і від цивільного сектору, і від держави, і міжнародних партнерів. Ми маємо бути ефективними і практичними. Дякую всім нашим партнерам за плідну співпрацю», – звернулася Юлія Лапутіна до учасників робочої групи. Своєю чергою представники міжнародних партнерів та дипломатичних установ підтримали розроблені Мінветеранів проекти і програми.

Зверніть увагу

ПРО ВИХІД УКРАЇНИ З УГОД У РАМКАХ СНД

СТАНОМ на початок 2022 року наша країна є членом 81 міжнародної організації. У більшості — 69 організаціях — Україна має статус повноправного члена. Цей статус дає країні право голосувати на засіданнях міжнародних організацій та брати участь у стратегічному плануванні, спільно розробляти міжнародні документи, імплементувати стандарти, розроблені в межах організації, тощо.

У підсумку міжнародної діяльності ми отримали 1996 міжнародних законодавчих актів, які Україна уклала або до яких приєдналася.

Найбільшу кількість міжнародних документів – 944 – Україна має в рамках співпраці з СНД. Хоча Україна вийшла з усіх статутних органів СНД, 365 документів у рамках Співдружності залишаються чинними.

Документи у сфері соціальної політики стосуються зайнятості та соціального захисту. Загалом у соціальної сфері Україна має 25 міжнародних договорів щодо соціального захисту і забезпечення з СНД.

8 грудня 1991 року Президентом України підписано Угоду про створення Співдружності Незалежних Держав, за якою наша країна стала однією із держав-засновниць СНД. Ця Угода ратифікована Верховною Радою України 10 грудня 1991 року із застереженнями.

22 січня 1993 року рішенням Ради глав держав СНД було прийнято Статут СНД. Україною це рішення не підписано.

Статтю 7 Статуту визначено, що державами-засновницями Співдружності є держави, що підписали і ратифікували Угоду про створення СНД і Протокол до неї.

Державами – членами Співдружності є ті держави-засновниці, які приймають на себе зобов'язання за Статутом СНД протягом одного року після його прийняття Радою глав держав.

Таким чином, Україна є однією з держав-засновниць Співдружності Незалежних Держав, але не є державою – членом СНД як така, що не підписала Рішення про прийняття Статуту СНД. З 2014 року Україна не платить свої внески СНД.

19 травня 2018 року Президент України підписав Указ про остаточне припинення участі України у статутних органах СНД. У МЗС заявили про фактичне закінчення процесу виходу України з СНД.

Але Україна досі не вийшла з певних угод у рамках Співдружності. Це пов'язано з тим, що саме на "пострадянському просторі" деякі питання, які реально важливі для українців, досі регулюються СНДшними угодами. Наприклад, пенсійне забезпечення, визнання дипломів, правова допомога тощо, тобто, ці всі речі реально для українців важливі.

Станом на 9 серпня 2019 року Україна була учасником 219 міжнародних договорів, укладених у рамках СНД, в сфері економіки, гуманітарного співробітництва, у сфері безпеки та протидії новим викликам і загрозам.

Україна поступово та обережно продовжує процес виходу із угод, укладених в рамках СНД. Вихід з Угоди про державну соціальну допомогу членам сімей військовослужбовців, загиблих в Афганістані та інших державах, в яких велися бойові дії, вчиненої 24.09.1993 у Москві (далі – Угода), не обмежує прав ветеранів Афганської війни, оскільки внутрішнє законодавство України встановило більш високі соціальні стандарти і гарантії, ніж ті, що встановлені Угодою.

Але викликає подив те, що до підготовки нормативного акту і законопроекти не залучалися гро-

мадські організації ветеранів Афганської війни, перш за все УСВА, їх позиція не віддзеркалена у пункті 6. Пояснювальної записки до законопроекту як позиція зацікавлених сторін.

Це призвело до непорозуміння в середовищі ветеранів війни в Афганістані, а також до появи у соціальних мережах збочених коментарів до кроків уряду і Верховної Ради України. Такі коментарі до цих подій можуть стати складовими інформаційної війни проти нашої країни, чинної влади, як полуправда, що може посягти сумніви.

Ніхто не згадує, що цю Угоду в межах СНД підписано у вересні

1993 року, коли у більшості країн колишнього СРСР не було власного соціального законодавства. Не висвітлюється те, що РФ ще тоді попередила, що відмовляється від участі у цьому гуманітарному акті. Водночас Україна за вимогами і за підтримки УСВА наполягала на прийнятті мінімальних соціальних норм для соціального захисту сімей загиблих військовослужбовців. В той час за участі УСВА йшла кропітка діяльність зі створення власного закону, соціальні гарантії якого були вищими, ніж ті, що пропонувалися Угодою. Закон був прийнятий у листопаді 1993 р. і розпочав дію з 1 січня 1994 р.

Вихід з цієї Угоди ніяким чином не матиме впливу на сучасний стан соціальної сфери ветеранів України.

Але ветерани війни в Афганістані повинні пам'ятати, що під приводом збоченого «патріотизму» знаходяться чорнороті шукачі пригод, які сіють розбрат у суспільстві, що воює, робили, роблять зараз і робитимуть спроби наступу на соціальні права ветеранів війни в Афганістані та учасників бойових дій в інших країнах. Тому потрібно зберігати пильність і бути готовими давати їм гідну відсіч, як ми робили це неодноразово.

Сергій ЧЕРВОНОПИСЬКИЙ,
голова УСВА.

З УГОДИ

про державну соціальну допомогу членам сімей військовослужбовців, загиблих в Афганістані та інших державах, в яких велися бойові дії

УРЯДИ ДЕРЖАВ – учасниць цієї Угоди (далі – Сторони), керуючись принципами гуманізму й соціальної справедливості, прагненням до єдиного підходу у вирішенні проблем надання пільг для батьків, вдів, дітей, а також інших членів сімей військовослужбовців, загиблих під час виконання військового обов'язку в Афганістані та інших державах, в яких велися бойові дії; усвідомлюючи особливу важливість і необхідність державної та соціальної допомоги зазначеній категорії громадян в умовах переходу до нових економічних відносин, домовилися про таке:

Стаття 1 Кожна зі Сторін визнає за доцільне відповідно до національного законодавства визначити розміри й порядок виплати одноразової допомоги батькам та іншим членам сімей військовослужбовців, загиблих або померлих унаслідок поранень, а також каліцтв, контузій, захворювань, отриманих у період бойових дій в Афганістані або в інших державах, але не нижче суми обов'язкового державного особистого страхування військовослужбовців, передбаченої чинним у державі законодавством або прийнятим у колишньому Союзі РСР, з урахуванням індексації цін.

Стаття 2 Сторони визнають за доцільне передбачити пільгові умови пенсійного забезпечення членів сімей військовослужбовців, загиблих або померлих

унаслідок поранень, каліцтв, контузій, захворювань, отриманих у період бойових дій в Афганістані та інших державах, в яких велися бойові дії.

Стаття 3 Сторони визнають за необхідне поширити на сім'ї військовослужбовців, загиблих або померлих унаслідок поранень, каліцтв, контузій, захворювань, отриманих у період бойових дій в Афганістані або в інших державах, в яких велися бойові дії, пільги, передбачені для членів сімей військовослужбовців, загиблих у роки Великої Вітчизняної війни.

Стаття 4 Положення статей 1-3 цієї Угоди не поширюються на членів сімей військовослужбовців, загиблих унаслідок учинених ними злочинів.

Стаття 5 Ця Угода підлягає ратифікації парламентами Сторін.

Угода набирає чинності після здачі на зберігання депозитарію третьої ратифікаційної грамоти. Для Сторін, що ратифікували її пізніше, вона набирає чинності в день здачі ними на зберігання своєї ратифікаційної грамоти.

Учинено в місті Москві 24 вересня 1993 року в одному оригінальному примірнику російською мовою. Оригінальний примірник зберігається в Архіві Уряду Республіки Білорусь, який надіслало державам, що підписали цю Угоду, її засвідчену копію.

ЯКОЮ БУДЕ ПЕНСІЙНА РЕФОРМА

В Україні згідно із затвердженням планом пенсійної реформи мають працювати три рівні пенсійної системи: солідарний (державна пенсія), накопичувальний обов'язковий (внески йдуть від роботодавця та від держави), добровільний накопичувальний (внески від самих українців надходять у сумі та з періодичністю, відповідно до з самостійно прийнятого рішення).

НАРАЗІ В КРАЇНІ вже працюють два рівні пенсійної системи. Пенсіонери отримують пенсії від ПФУ (солідарний рівень), і деякі українці, які працюють, перераховують внески до недержавних пенсійних фондів добровільно (третій добровільний рівень). 9% усіх застрахованих громадян (за кого надходять внески у вигляді ЄСВ) мають накопичувальні рахунки в недержавних фондах. Тобто в Україні вже є частина тих, хто не сподівається на державу, а накопичує на старість самостійно через НПФ.

Накопичувальний обов'язковий рівень пенсійної системи не передбачає власних внесків працівників. Платять внески роботодавці й держава.

Експерти вважають, що в разі ухвалення законопроектів №2683 відрахування на накопичувальні рахунки буде таким:

– перший рік роботи накопичувального рівня – 1% від офіційної зарплати від роботодавця й 1% від держави;

– другий рік роботи накопичувального рівня – 1,5% від роботодавця та 1,5% від держави;

– третій рік і далі – 2% від роботодавця та 2% від держави.

Водночас законопроект не передбачає обов'язки співробітника самостійно перераховувати щось на свій особистий накопичувальний рахунок.

За словами експертів, заплановані накопичення в розмірі 1%, 1,5% і 2% від офіційного доходу у вигляді внесків на майбутню пенсію – це дуже мало. Особливо з урахуванням величезного тіньового сектора, де громадяни заробляють чи то повністю неофіційний дохід, чи то дохід у вигляді офіційної мінімальної зарплати (6700 грн). Тобто ті, хто працює неофіційно, взагалі будуть позбавлені можливостей отримувати внески на свій рахунок за обов'язковим накопичувальним рівнем.

Експерти вважають, що навіть невеликі накопичення, зроблені через обов'язковий накопичувальний рівень, можуть позитивно вплинути на підсумкові пенсійні виплати в Україні. Адже, спостерігаючи, як зростає сума накопичень (наприклад, в особистому кабінеті фонду чи через

сервіс «Дія»), громадяни можуть згодом ухвалити рішення про добровільні внески. І в такому разі майбутня пенсія може суттєво зрости. Адже власні внески громадяни можуть робити з будь-якою періодичністю й у будь-якій сумі, тобто стільки, скільки можуть собі дозволити.

Які пенсійні виплати будуть у разі добровільного накопичення через НПФ?

Період накопичень: 20 років.
Щомісячний внесок: 8200 грн.
Період пенсійних виплат: 15 років.

Середня щомісячна пенсія: 27300 грн (перша пенсійна виплата – 38400 грн, остання – 18600 грн).

Прибутковість у період накопичення та в період виплат: 5% річних.

Накопичена сума (з урахуванням прибутковості): 3,34 млн грн.

Виходить, що так звана «європейська пенсія» в розмірі не менше 50% від щомісячного доходу (або вище) в Україні можлива, але лише в разі добровільної участі в пенсійній системі самого громадянина. У цьому разі солідарний рівень (якщо він на час початку пенсійних виплат нинішніх сорокарічних ще існуватиме) буде лише малим «бонусом» до тієї пенсії, яка йтиме з недержавного фонду.

ФОКУС.

ЗБІЛЬШЕНО ГРАНИЧНУ ВАРТІСТЬ ЗАСОБІВ РЕАБІЛІТАЦІЇ

КОЖЕН громадянин України має право на безоплатне забезпечення допоміжними засобами реабілітації, гранична вартість яких визначається відповідним наказом Мінсоцполітики, для кожного окремого виробу, в залежності від його типу і конструктивних особливостей.

Держава сплачує вартість протезу в межах визначених граничних цін і забезпечує безоплатне обслуговування виробу протягом терміну його експлуатації. «Для забезпечення громадян якісними засобами реабілітації, зокрема протезами, Мінсоцполітики збільшило всі граничні ціни на засоби реабілітації для людей з інвалідністю на 27,5 відсотка. Встановлення якісних

Міністерство соціальної політики приділяє особливу увагу забезпеченню громадян реабілітаційними послугами та допоміжними засобами реабілітації, що є особливо актуальним під час повномасштабної війни, коли значна кількість людей отримує важкі поранення та травми внаслідок воєнної агресії росії, повідомляє «Урядовий портал».

протезних виробів прямо впливає на швидкість і повноту відновлення функціональності людини та її повернення до активного життя», – заявила міністр соціальної політики Оксана Жолнович.

Для військовослужбовців передбачено можливість забезпечення протезними виробами втричі дорожчими за вже підвищені граничні ціни. «Для учасників бойових дій із числа військовослужбовців та інших си-

лових відомств ми гарантуємо можливість забезпечення втричі дорожчими протезами за встановлену граничну вартість – з підвищеною функціональністю, більш надійними комплектуючими, кращих світових виробників», – пояснила міністр.

Вона також повідомила, що на цей рік заплановано вдвічі більше коштів, ніж торік – це практично три мільярди гривень – на забезпечення наших громадян протезами.

БУДУЄМО СУЧАСНУ СИСТЕМУ

«Ми вважаємо, що реабілітаційна допомога має базуватися на принципах доказової реабілітації та кращих світових практиках. А це означає перехід від застарілої, недієвої, пострадянської системи до сучасної, яка слугує відновленню людини та сприяє її поверненню до повноцінного життя, є доказовою та заснованою на логіці МКФ, а також доступною для всіх, хто її потребує».

ПРО ЦЕ ЙДЕТЬСЯ в повідомленні Міністерства охорони здоров'я України. І такі зміни вже розпочато. Зокрема, з 2023 року реабілітаційна допомога запроваджена в пріоритетних пакетах Програми медичних гарантій; МОЗ за підтримки ВООЗ затвердило нові підходи організації надання реабілітаційної допомоги на реабілітаційних маршрутах.

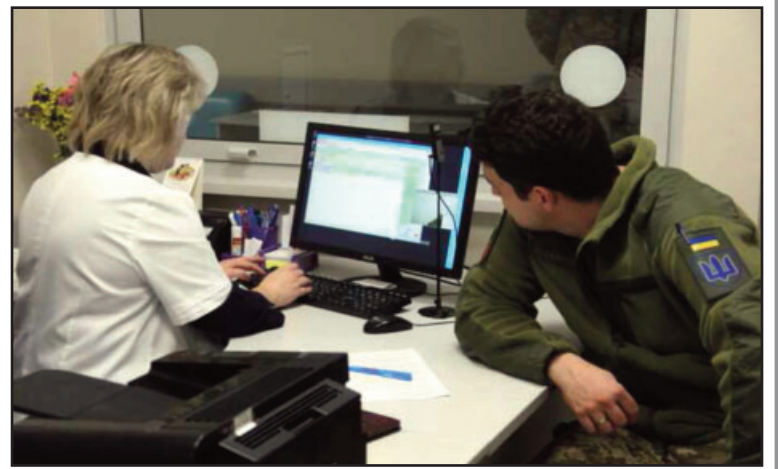
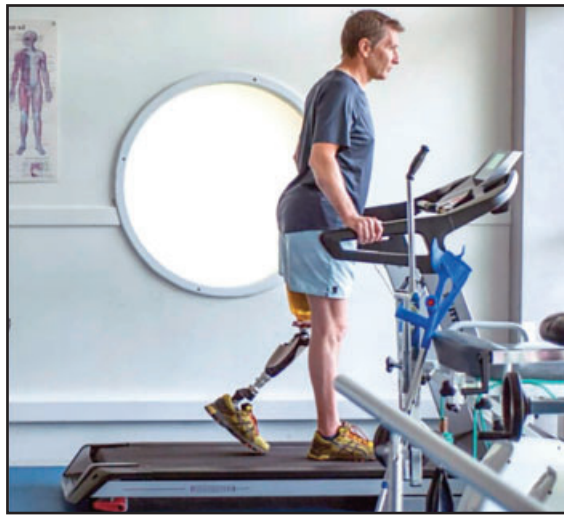
Одночасно з фізичним відновленням надважливе значення має реабілітація психічного стану постраждалих. Особливо це стосується військовослужбовців і



ветеранів, громадян, які пережили полон і тортури. За словами міністра охорони здоров'я України Віктора Ляшка, широкомасштабне вторгнення росії в Україну створило зростання попиту на різні види медичної та реабілітаційної допомоги.

– Ще перед початком широкомасштабної війни було створено нормативне підґрунтя для розбудови сучасної системи реабілітації на засадах пацієнтоцентричності, мультидисциплінарності й доказовості, – зазначив Віктор Ляшко. – Проривом стало прийняття парламентом Закону України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я». У широкому розумінні це про допомогу людині усунути бар'єри для активного життя. Йдеться і про цивільних та військових українців, які постраждали внаслідок війни, і про повернення людей після відновлення в свої громади, і про зменшення інвалідизації громадян з метою їх максимального повернення до активного життя, в тому числі зайнятості.

«Міністерством розроблена мапа проектів, етапна реалізація яких дозволить побудувати справді якісну сучасну систему реабілітаційної допомоги», – йдеться в повідомленні.



ВІЙСЬКОВО-ЛІКАРСЬКІ КОМІСІЇ ВДОСКОНАЛЯТЬ

Міністерство оборони України планує удосконалити роботу військово-лікарських комісій та шлях пораненого воїна. Для цього буде розроблено п'ять основних напрямів модернізації.

ЗАСТУПНИЦЯ міністра оборони України Ганна Маляр зазначила, що повномасштабне вторгнення поставило медичне забезпечення перед новими викликами. Зокрема вона вказала на недосконалу систему ВЛК й наголосила, що за цей час було створено єдиний медичний простір цивільної та військової медицини, а також розширена система ВЛК: створено 66 позаштатних ВЛК у військових медичних закладах та 340 – у закладах охорони здоров'я різних форм власності.

«Автім, у зв'язку зі збільшенням навантаження очевидною є потреба в удосконаленні та перегляді підходів до проведення такої експертизи», – пише Г. Маляр.

Міноборони спільно з МОЗ і Мінцифри відпрацьовують п'ять основних напрямів удосконалення роботи ВЛК:

• прискорення впровадження у військових закладах електронної

медичної інформаційної системи (MIC);

• запровадження електронних черг;

• використання електронного документообігу в процесах ВЛК;

• перегляд кількості ВЛК;

• сервісне обслуговування у військових закладах ВЛК.

У Мінцифри вже анонсували намір реформувати процеси військово-лікарських комісій через цифровізацію, щоб скоротити черги та знизити навантаження на поранених військових. Ганна Маляр пообіцяла найближчим часом детальніше розповісти про те, що вже зроблено та планується.

Нагадаємо, що офіс омбудсмена перевіряв клініку Міноборони і знайшов численні порушення. Відсутність електронного документообігу та електронного запису на прийом призводять до паперової тяганини й черг.

БУДЕ НОВА КАТЕГОРИЗАЦІЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

В Україні потрібно запровадити нову систему категоризації людей з інвалідністю, конкретні потреби яких чинна система обліку не враховує. Про це під час круглого столу в Укрінформі сказала міністр соціальної політики України Оксана Жолнович.

«ЯКЩО ГОВОРИТИ про загальну кількість людей з інвалідністю, у нас сьогодні їх 2,6 мільйона. Найбільше людей з третьою групою інвалідності – приблизно півтора мільйона осіб. Понад 160 тисяч – люди з першою групою, решта – люди з другою групою інвалідності. Але це дуже груба статистика, яка не показує нам їхніх особистих потреб. Люди як із першою, так і з другою групою інвалідності можуть мати приписку про те, що вони потребують стороннього догляду. Так само може потребувати сторонньої допомоги особа віком 80+, але без інвалідності», – зазначила міністр.

Вона наголосила, що наразі в Україні відсутня єдина база, в якій би всі категорії людей з інвалідністю були централізовані обліковані.

«Людина отримує групу інвалідності від МСЕК, і далі вже на регіональному рівні нею опікується Пенсійний фонд, якщо це пенсіонер, або управління соціального захисту, якщо це дитина чи людина працездатного віку. Тобто централізованої бази обліку у нас, на

жаль, немає. Нам потрібно уніфікувати такий реєстр, куди збирати інформацію про потреби всіх цих людей. Над цим ми наразі працюємо», – повідомила міністр.

Крім того, за її словами, в Україні потрібно перейти на нову систему категоризації людей з інвалідністю з чітким урахуванням їхніх особистих потреб. «Коли ми запровадимо на всіх етапах норми МКФ (Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, розроблена ВООЗ), зможемо говорити про відсоток втрати функціонування людини із інвалідністю, а не просто про групу, яку вона отримала, будемо чітко розуміти кількість таких людей та їхні потреби, звісно, у нас для них збільшиться і кількість сервісів і послуг», – наголосила міністр.

Як повідомлялося, усі медичні заклади в Україні відтепер будуватимуться за новими державними будівельними нормами, з урахуванням принципів безбар'єрності, інклюзивності, а також згідно з нормами організації цивільного захисту та енергоефективності.

ПРОГРАМА ДІЄ

В Україні продовжує діяти програма «Доступні ліки», за якою можна отримати препарати безоплатно або з невеликою доплатою. Щоб дізнатися деталі про той чи інший препарат, можна скористатися актуальним реєстром лікарських засобів. Про це повідомляє «Урядовий портал».

ДО ТАБЛИЦІ занесено таку інформацію: назву діючої речовини (міжнародну непатентовану назву) і торговельну назву лікарського засобу (стовпці № 2 та № 3); форму випуску та дозування (стовпці № 4 та № 5); кількість одиниць лікарського засобу в одній споживчій упаковці (стовпець № 6); назву і країну виробника ліків (стовпець № 8); суму доплати за упаковку (стовпець № 16) та іншу інформацію.

Саме в останньому стовпці відображається інформація щодо суми доплати за упаковку або про ліки, які є безкоштовними. У повністю безкоштовних препаратах сума доплати буде позначена як 0,00 грн.

ПІСНІ Й НАГОРОДИ ДЛЯ ЗАХИСНИКІВ



У «Гвардійській вітальні» Запорізького гарнізону Національної гвардії України відбулась творча зустріч з автором і виконавцем гімну воїнів-інтернаціоналістів «Віват, Афганістан!» Юрієм Шкітуним.

ВОНА РОЗПОЧАЛАСЯ з відеокліпу, в якому твір запорізьця Шкітуна співають представники багатьох країн світу. Шкітун вміє «завести» зал. Його знімали на мобільні телефони, йому підспівували, йому щиро й довго аплодували. Разом з відомими й популярними піснями Юрій Петрович виконав і нові, центральною темою яких була сьогоденна війна. Гучними оплесками присутні зустріли повідомлення про те, що автор поступово переходить до написання пісень українською.

Медалі УСВА «За громадянську мужність» і «За заслуги» вручив член Правління Української Спілки ветеранів Афганістану Валентин Зарва, який, у свою чергу, отримав Хрест «За співпрацю з НГУ».

Медалі міськвиконкому «За особистий внесок у розвиток міста Запоріжжя» отримали найкращі гвардійці.

Старший лейтенант Соха Іван Петрович у складі миротворчого контингенту ООН двічі перебував з місією у Косово. Неодноразово отримував заохочення за успіхи у розмінуванні територій, боротьбі з незаконним обігом наркотиків та зброї. На початку повномасштабного російського вторгнення разом зі своїми підлеглими брав участь у бойових діях на Запорізькому напрямку. Підрозділ успішно виконав бойові завдання й повернувся у місце постійної дислокації без неправих втрат особового складу.

Майстер-сержант Галушкін Сергій Іванович у складі миротворчої місії ООН проходив службу в Іраку. Брав участь у підтриманні правопорядку. Неодноразово під обстрілом терористичних угруповань вивозив поранених бійців місії і цивільних осіб. Після повномасштабного вторгнення росії захищав Україну на Запорізькому напрямку. Відзначався командуванням за мужність, професіоналізм і майстерні дії у найскладніших бойових ситуаціях.

Солдат Вєсьолкін Ігор Іванович брав участь в бойових діях у Афганістані у складі обмеженого військового радянського контингенту. Під час виконання бойових завдань продемонстрував неабияку мужність, здатність якісно тактично мислити. Під час повномасштабного російського вторгнення проявив себе сумлінним професіоналом і сміливим бійцем. Разом зі своїм підрозділом знищив десятки одиниць важкої бронетехніки окупантів.

Головний сержант Колесніченко Олександр Георгійович проходив службу в Афганістані у складі обмеженого військового радянського контингенту. Зарекомендував себе як відважний воїн і надійний товариш. Після початку повномасштабної війни з росією захищав Запорізький напрямку. Мінометний розрахунок під його командуванням неодноразово знищував бронетехніку загарбників, їхні склади боекомплекту, скупчення живої сили і командні пункти.

Солдат Звонюк Володимир Васильович 2004 року брав участь у миротворчій місії в Іраку, сапер. Неодноразово отримував заохочення від командування за високий професіоналізм і мужність під час дій з розмінування у провінції Ідліб. Відразу після початку великої війни з агресором став до лав Національної гвардії і продовжує успішно виконувати бойові завдання на Запорізькому напрямку.

Не залишився без нагород і головний герой зустрічі – Юрій Петрович Шкітун, якому вручили відзнаку виконавчого комітету Запорізької міської ради – «Орден Пошани».

А на згадку про зустріч гість отримав іменний сувенір з гільзою від ПЗРК, заряд якої був використаний на полі бою в одній з місцин Запорізького краю. Вручив нагороду заступник командира частини підполковник Максим Шека.

Елисей БАБІЧ.



З перших днів війни співробітники дитячих закладів, які залишалися у Києві із святою вірою у Перемогу, завдячуючи енергії та ініціативі Ірини Григорівни Носко об'єдналися, налагодили зв'язки з військовими і почали робити маскувальні сітки для укріття техніки і позицій розташування підрозділів, індивідуальні маскувальні костюми-«кікімори».

ЧОРНІ КРИЛА війни XXI сторіччя накрили Україну. Замість променів щастя і радощів до Києва прийшла біда. Війна вибила людей, перш за все жінок, зі звичайного способу життя. Багато з них, рятуючи дітей, залишали місто. Спорожніли дитячі садочки, школи. Місто без дітей... Страшно.

А тим часом столиця готувалася до оборони. На дорогах з'явилися протитанкові іжаки, зводилися оборонні споруди з бетону і мішків з піском. Чоловіки взяли в руки зброю.

Деякий час ще жила надія, що це якесь непорозуміння, скоро цей жах закончиться. На жаль, надії не виправдалися. Необхідно було об'єднати зусилля всього суспільства, можливості кожної людини у захисті країни.

Маскування в усі часи рятувало життя і зброю. Особливо зараз, коли до війни долучено дрони й супутники. Ці сітки – наче Покрова для наших захисників, добре послання від матерів, сестер, жінок, бабусь, волонтерів.

Жоден розвідник і снайпер не вийде на позицію без «кікімори», кожний танк, гармата, інша військова техніка повинні бути під захисною сіткою.

Тепло і світ жіночих сердець кияни передавали бійцям на передову в найхолоднішу пору, готуючи «окопні свічки», які дозволяли не тільки освітлювати приміщення, а й зігрівати його, гріти їжу.

Жінки впевнені, що їхні обереги – мотанки, які дали назву дружному колективу, зберегли життя і здоров'я багатьом захисникам Вітчизни.

За покликом сердець до них приходили різні люди, але з часом збереглася постійна група.

Завдяки керівництву дитячих садків, медичного училища почали збиратися у приміщення цих закладів, приносили одяг, різали його на стрічки й заплітали у сітки.

Ця активна діяльність допомагала справлятися зі стресами, коли чули вий сирен повітряної тривоги, коли майже поруч падала ракета і уламки розліталися у різні боки, коли відключали електроенергію, коли люди бігли до бомбоховищ і мали залишатися там по кілька годин, а то і на всю ніч.

Жінки об'єдналися, працювали безоплатно, без вихідних, з ранку до вечора, враховуючи комендантську годину.

Збиралися разом уранці, і кожна робила те, що виходило краще. Хтось нарізав одяг, а потім тканину на стрічки, інші влітали їх у сітки.

Натхненник, організатор і визначний керівник – Ірина Григорівна жартювала називала тих, хто ріже, «мольками», а тих, хто плете, «павучихами». Робота кипіла. «Мольки» і «павучихи» плели захист для наших хлопців, залишаючи домашні справи. Збиралися, підтримували одна одну, бо всім часом було важко і страшно.

Дівчата розповідали про своїх подопічних діточок у дитячих садочках, це було дуже цікаво. Наприклад, що доводилося робити, щоб нагодувати дитину, яка капризує.

Перед малюком ставили тарілочку з їжею, а той, зціпивши зуби: «Не буду їсти. Несмачно». А вихователька: «Правильно кажеш. Несмачно з того боку». Повертає тарілку. «А спробуй з іншого боку». І дитина приймає цю гру, бере ложку за хвилину тарілка порожня. Усі задоволені йдуть спати, а тут хтось не хоче, хтось боїться. І знов мудрі вихователі знаходять підхід. Так день за днем.

Серед них сьогодні вчителі, бухгалтери, фінансисти, інженери, пенсіонери і навіть офіцер поліції.

Жанна – молода, красива, статна – краще за всіх заплітає сітки. 40 років тільки виповнилось, а вже пенсіонер. Як таке може бути? Виявилось, вона майор поліції на пенсії. Має двох дітей. Старша Єлизавета – це дитина, але теж приходиться допомагати, а вдома ще пече для нас печиво, тортики. І смачно, і красиво. Знайомимося далі. Людмила

Наші берегині

Володимирівна – художниця. Вона не тільки сама пише картини на високому професійному рівні, а й навчає дітей. Із задоволенням слухають її розповіді про художників, а пізніше для охочих вона провела майстер-клас.

І знов розповіді про діточок. Хто і як сприймає світ, батьків, друзів. Від цього стає тепліше на душі, страхи відступають.

Сітки приносять зі спортивних установ, майданчиків, але з часом їх стає все менше, а поки шукають шляхи, як вийти з цього положення, почали плести їх самі.

Кристина – 40-річна красуня з блакитними очима й довгою косюю.

Серед них є три «генеральші» – дружини чоловіків на високих військових посадах. Але про це дізнаємося випадково, бо ці жіночки відрізняються від інших тільки тим, що багато працюють і ніколи не жаліються на втому.

Молода пенсіонерка Леся у мирному житті була стюардесою, і зараз струнка красуня. Ще й вдома шие шкарпетки із флісу, в'яже сидишки для хлопців, щоб не мерзли у холодних танках і авто.

Юлія – крім того, що очолює «Дарницьку Мотанку», ще за основною роботою вчителька англійської мови. І всі дружно вдосконалюють свою англійську. Вона завжди посміхається. Своєю посмішкою робить світ добріше.

Лора – душа спільноти, багато читає, грамотно і цікаво трактує прочитане, працюючи з оптикою, допомагає людям бачити світ яскравіше.

Оленки у них три, і кожна – яскрава особистість, хоча об'єднує їх одна риса – це працьовитість, ба-

ЗВИЧАЙНІ ГЕРОЇНІ



жання зробити більше доброго для наших захисників.

Дві Тетяни, дві Валентини, ще й Людмила Іванівна – не втомні трудівниці з доброю душею, крім того, що плетуть маскувальні сітки, ще й печуть пироги, роблять торти, різні смаколики.

Ніна Дрозд – це окрема розповідь. Вона намагається зігріти душею і серцем хлопців й організувала в'язальниць не тільки з України, а й з усього світу. В'яжуть, шують шкарпетки із флісу, пояси, мітинки – все посилають на передову.

У кожного своя доля, про всіх хочеться написати. І вийшла б тоді велика книга про українських жінок, які моляться за ваші життя, наші рідненькі захисники, щоб всі ви повернулися додому і жили довго у відновленій мирній Україні.

Ось сторінка Олени Тарасюк у цій майбутній книзі:

«Українці – непереможна нація, бо то такий народ, який вміє в найкращі чи найтяжчі часи об'єднатися і спільно вирішувати різні питання».

Коли перед кожним українцем після 24 лютого 2022 року постало питання «Як і чим я можу допомогти нашій країні?», то всі почали шукати різні шляхи, адже так, як раніше, вже не буде – це всі зрозуміли.

Після обговорень з подругами, які залишилися в Києві, що треба щось робити, почали шукати куди прикласти вільні руки. І якось швидко знайшлося рішення – плести маскувальні сітки.

Спочатку це були спроби плести для тероборони. Волейболні сітки знайшли по школах і дитячих садочках, а власний одяг темних кольорів різався і влітався. Усе відбувалось швидко: вчилися по ходу, як краще заплітати, як обрізати штани та кофтини, щоб довшою була стрічка для плетіння.

Згодом почали спілкуватися зі знайомими військовими і плести вже для фронту, адже була в тому нагальна потреба. Ще трохи пізніше вирішили навчитися плести «кікімору» для снайперів і розвідників. Шукали нитки і пробували плести основу, на яку нав'язували мішковину й тоненько нарізану тканину. Навчилися. Була потреба в «руках».

Кожна з дівчат, яка на той час вже працювала на цьому «фронті», пропонувала подругам, колегам, сусідам, знайомим приєднуватися і допомагати. Хтось приходив на кілька годин, хтось на пів дня і вже залишався в команді, а хтось вже працював не перший місяць. Усі чекали, що от-от – і уже Перемога, от-от – і вже не потрібні сітки...

В середині весни дівчата вже потихеньку почали повертатися до основної своєї роботи, але все одно намагалися двічі-тричі на тиждень приходити і плести сітки, адже замовлення все ще надходили. Усі старалися, удосконалювали вміння, навчалися плести різними способами, сподіваючись, що Перемога вже близько.

У процесі спільної роботи навчилися робити браслети з ниточок

для військових і різноманітні лялечки-мотанки, які передавали разом з сітками як оберіг для військових.

Кожного тижня працюємо без вихідних: перестали так сильно боятися тривоги, навчилися плести сітки під ліхтариками (коли відключали світло).

Якщо треба терміново закінчити сітку, то залишаємось допізна. Згуртувались, здружились між собою, хоч усі різні за віком, різних професій, маємо різні смаки та уподобання. Але всі налаштовані на допомогу військовим і з вірою в найшвидшу перемогу.

Деякі з дівчат беруть роботу ще і додому, адже плести основи для «кікімор» можна і там, якщо прилаштуватись. Знаходили людей, які вдома нарізають тканину і передають. Комусь допомагає мама (найстаршій, до речі, 92 роки), комусь сусідський дідусь, комусь консьерж з під'їзду, комусь донька. Усі, хто не байдухий.

Якщо спостерігати за людьми, які працюють, то відразу можна

згодна я плести маскувальні сітки для нашої Дарницької тероборони. З того часу і донині, на жаль, продовжується моє волонтерство. Чому «на жаль»? Тому що я дуже сумую за своїм минулим життям, як і мільйони українців. Але волонтерська робота допомогла мені: спочатку врятувала від шаленого страху, потім з'явилося розуміння, що життя триває і потрібно допомагати не лише собі, а, головне, іншим.

Ще я зустріла чудових жінок, і ми об'єдналися в громадську організацію «Дарницька мотанка». Робота в нас монотонна, але ми багато спілкуємось, святкуємо разом дні народження. Мабуть, так чужі люди стають близькими.

Навесні я допомагала нарізати тканину для сіток, влітку навчилася плести з мотузок і ниток саму сітку та основу для маскувальних костюмів-«кікімор», восени опанувала заплітання сіток стрічками з тканини, взимку навчилася шити шкарпетки з флісу для бійців вдома на своїй старій машинці. Сподіваюсь, незабаром прийде Перемога, і я повер-



З «ДАРНИЦЬКОЇ МОТАНКИ»

помітити силу нації. Є жіночка, в свої 72 роки, стоячи на стільчику, плете сітку (основу для «кікімор»), інша кожного разу приносить з дому магнітофон з патріотичними піснями (щоб веселіше було працювати). На підлозі, сидячи на колінах розрізають тканину, бо не так вже і багато місця в приміщенні. Одна одній допомагають, і як же радіють всі, коли швидко і вчасно встигли виконати замовлення.

Під час плетіння сіток і англійську мову «підтягуємо», і рецептами смаколиків ділимося, іноді спортивні вправи робимо, адже спинки і руки болять від напруження.

Вже рік, як все це почалося... Вже рік, як ми називаємо це своєю роботою.

Але ніхто не припиняє працювати. Адже інакше не можемо.

І якщо хтось думає, що таких можна побороти, то він дуже і дуже помиляється.

Перемога обов'язково буде за нами! Перемога за Україною!»
А це сторінка Людмили Фоменко:

«Раніше я чула про волонтерів, але ніколи не думала, що сама стану однією з них.

6 березня 2022 року мені зателефонувала колежанка й спитала, чи

нася в садочок до дітей, адже за фахом я вчитель малювання».

Сторінка від Олени Гузи:
«Минув рік війни, найважчий і найдовший рік для мільйонів українців».

Життя багатьох розділилося на «до» і «після». Ми змінилися, змінилися наші цінності, ми стали іншими. Війна – це завжди смерть, агресія, ненависть, злота, лють, а ще неабияка тяга до життя.

Ми всі разом стали свідками народження нової історії нашої держави. І коли прийшов момент, як я можу бути корисною тут, у тилу, залишившись вдома у своєму рідному місті, відповідь прийшла майже відразу.

Закінчивши курси домедичної підготовки, я зрозуміла, що в цьому напрямі потрібно ще багато навчатися, щоб бути корисною. От тому я і опинилася у спільноті дівчат, які вже творили добру справу і кожного дня заплітали маскувальні сітки і маскувальні костюми.

Підтримка в тилу і допомога всім чим тільки хто і як може нашим воїнам – це є хоч маленький, але вклад у довгоочікувану Перемогу.

З перших днів перебування у спільноті дівчат я захоплювалася їх відданістю та ентузіазмом, з яким кожна з них старанно влітала і нарізала стрічку за стрічкою.



В мене склалося таке враження, що з кожним зав'язаним вузликом і з кожною вплетеною стрічкою в сітку доріжка до Перемоги скорочувалась. Війна багатьох нас об'єднала у спільноту, волонтерські організації, різні об'єднання, і це надає кожному з нас можливість бути корисними і допомагати нашим захисникам виборювати своє право на життя у вільній і незалежній державі.

Минув майже рік, як наша організація працює, і кожного разу вдосконалюється, щоб нашим хлопцям було легше і вони відчували, що ми тут, в тилу, з ними кожного дня і стараємося для них як тільки вміємо. Ми посилювали всі, згуртувалися, і стали старшими на ціле воєнне життя.

До нашої спільноти долучилися люди різного віку і різних професій. Нас об'єднало одне-єдине бажання на всіх: допомогти, прискорити той день, коли наша робота стане не потрібною. У своєму житті ми вперше проживаємо такий період, коли ти працюєш, віддаєш свій час, свої сили з любов'ю і з єдиним бажанням наблизити той день, коли замовлень на твою роботу вже не стане.

Але поки замовлень у нас достало, тому ми продовжуємо працювати з надією на Перемогу. Неможливо бути осторонь, коли в твоїй країні йде війна. Тому, коли я дивлюсь на людей, які не знаходять собі заняття під час війни, мені стає боляче і хочеться їх запросити приєднатися до нас і спробувати себе у такій добрій справі.

Усі дівчата, з якими я познайомилася в нашій організації, допомагають цими сітками. Матусі похилого віку – і ті не опинилися осторонь, а приєдналися до нарізки тканини на маскувальні костюми. Так і моя матуся, якій вже 92 роки, своїми тремтливими руками старалася, як могла, і нарізала нам стрічки для заплітання. Дивлячись на роботу своєї мами, на її силу і незламність, я розумію, що наш народ

ніхто і ніколи не зламає і не знищить».

Моя матуся пережила багато труднощів у своєму житті. Спочатку голод, потім Друга світова війна, потім післявоєнний період. Доживши до 92 років, вона знову проживає страхіття війни, сльози і біль. Як таке могло статися у XXI столітті – на це питання дуже багато можна дати відповідей, коли знаєш і вивчаєш історію нашої рідної України. Ми, українці, сильні духом своїм, бо наше коріння в таких матусях, бабусях і наших поколіннях, які готові віддавати своє життя за рідну землю.

Ми щиро дякуємо нашим ЗСУ за те, що ми маємо таку можливість жити в своєму місті й бути корисними в тилу. Наша спільнота допомагатиме стільки, скільки буде потрібно. Дякуємо всім, хто приєднався і продовжує приєднуватися до такої колективної праці, всім, хто підтримує матеріально, хто просто підтримує.

Нам дуже потрібні небаїдухі жінки, які приєднаються до нашої спільноти й допомогатимуть наблизити Перемогу.

Приходьте, завжди раді всім!
Ми працюємо вже рік. Ми не боремося за статус, для нас важлива наша діяльність: конкретна допомога ЗСУ у справі збереження найціннішого – життя наших воїнів, батьків, синів, чоловіків, а також психологічна реабілітація членів нашої спільноти. Головна подяка для нас – це збереження життя воїнів, техніки, які наближають нас до Перемоги».



ОБ'ЄДНАЛА ВСІХ НАС

НЕПРОСТА ДОЛЯ випала Ларисі Кожар (на знімку – друга ліворуч). Після загибелі її сина Ігоря були тяжкі й горесні часи смутку та печалі. Зустріч з батьком загиблого в Афганістані та першим головою Чернігівської міської організації ветеранів Афганістану Василем Шевчуком змінила її життя.

Ось уже багато років вона очолює Чернігівський обласний Комітет сімей загиблих військовослужбовців в Афганістані та інших локальних війнах. Маючи багатий педагогічний досвід, вона з новими силами включилася в цю непросту роботу. Це був 1987 рік. Війна тривала, а в місті та області жили батьки, які втратили своїх синів в Афганістані, і потрібно було знайти кожному сім'ю, вдову. Непроста справа – підібрати для кожного свої слова підтримки. Лариса Олександрівна змогла це зробити, об'єднати ці сім'ї та продовжити жити заради пам'яті їхніх дітей, чоловіків.

Вона активно працює в громадських об'єднаннях жіноцтва, ветеранів, а головна її турбота – батьки, вдови «афганців», які не повернулися з війни. Вона знає всі їхні проблеми та потреби, лікування, пенсійне забезпечення, матеріально-побутові справи. Не залишається байдужою до проблем сьогодення в житті «афганської» спільноти.

За активну життєву позицію, внесок в соціальний захист ветеранів вона нагороджена орденом княгині Ольги у 2004 році. 2011 року стала лауреатом обласного фестивалю-конкурсу «Жінка року» як громадський діяч. Має відзнаки й нагороди за свою довгу педагогічну роботу, громадську діяльність.

Незважаючи на вік, Лариса Олександрівна продовжує активну громадську роботу. Її особистий архів – це історія «афганського» руху області. Листи, фотографії, вірізки з газет, спогади учасників бойових дій, книги, вірші.

Її велике серце, усмішка, добрі та теплі слова завжди допомагають жити в наш непростий час. Вона завжди знайде слова підтримки, співчуття та доброї поради. Дякуємо Вам, Ларисо Олександрівно!

Станіслав ВІХРОВ.

ЗАМІНИЛА ЧОЛОВІКА В СТРОЮ

СВІТЛАНА СТОЯЛА біля вікна і пригадувала Сепізоди свого життя, пов'язані з покійним чоловіком. З самого дитинства вони з Ігорем були разом: разом гралися, бо жили в одному районі, разом в школу і зі школи, а підросли – на танці... А потім вона провела його в армію, писала листи, хвилювалась, коли довго не відповідав, чекала з армії. Тільки коли повернувся, дізналася, що воював в Афганістані. Там Ігор отримав важке поранення, був нагороджений медаллю «За відвагу».

Війна несподівано змінила вчорашнього веселого хлопчика. Вона важким катком пройшла по вісімнадцятилітній, які попали в чужу країну і з перших хвилин змушені були захищатися. А ще наклала відбиток на їхні характери. Ігор повернувся змушеним, але, водночас, дуже вразливим, нервовим. Бували хвилини, коли ледь себе стримував, коли зустрічався з проявами несправедливості.

Його завжди заспокоювали великі голубі очі коханої. Там було стільки любові! Дівчина була поряд і намагалася вслякко його підтримувати. Згодом вони назавжди пов'язали свої долі. Пішли разом працювати на завод культиваторів, отримали квартиру, в якій задзвеніли голоси сина і донечки. З часом родина Алексеевих поповнилася невісткою, зятем, онуками.

Світлана з Ігорем завжди були разом: на днях пам'яті полеглих побратимів, у поїздках до батьків загиблих, на заходах Шепетівської СВА. Вона завжди і в усьому підтримувала чоловіка.

Знаєцька в родину прийшла біда – Ігор захворів на невиліковну хворобу. Світлана дні і ночі не відходила від нього. Він танув на її очах. Біль розривав серце, крадькома плакала, але, коли заходила до чоловіка, була тверда, зовні спокійна і навіть намагалася усміхатись. Згодом Ігоря не стало... Проте жінка не опустила руки. Прийшовши в Шепетівську СВА, написала заяву про вступ до організації і стала активним її членом.

З початку вторгнення рф в Україну Світлана зайняла активну громадську позицію, ставши волонтером і допомагаючи захисникам. У приміщенні організації разом з іншими ветеранами готує смаколики та засоби від простуди за народними рецептами, які передають для бійців, котрі



боронять країну. «Афганці» впевнені: якщо в Україні такі жінки, як Світлана, то ми обов'язково перемаємо.

«Афганці» знають, що в цей важкий час потрібно кожному робити свою, хоч і невеличку, справу, і не варто впадати у відчай. Попереду ще багато складних днів, повних болю і втрат. Проте ветерани розуміють, що країні потрібно жити, а кожному українцю робити те, що вмієш, і всім разом, шукаючи можливості, долаючи перешкоди, докладати всі зусилля для перемоги. Перемога і Мир прийдуть на нашу землю, в цьому шепетівчани впевнені.

Володимир ПИПІЧ,
член Шепетівської СВА, учасник бойових дій в Афганістані.

Роздуми з приводу



(Закінчення. Початок у попередньому номері).

Генерали Ткач Б. І., Генералов Л. Є. і Дубинін В. П. прибули до Афганістану на посаду першого заступника командарма і після набуття бойового досвіду в порядку просування по службі були призначені на посаду командарма. При цьому Ткач Б. І. прибув до Афганістану з рівнозначної посади першого заступника командарма, а Дубинін В. П. – з посади командарма дивізії після закінчення ВА Генштабу. Усі вони служили в Афганістані більше двох років.

Більше всіх командирів – понад п'ять років воював у Афганістані командарм Громов Б. В. У нього були три відрядження до Афганістану. Вперше він прибув туди в січні 1980 року на посаду начальника штабу 108-ї мсд з рівнозначної посади. Але вже у листопаді 1980-го був призначений командиром 5-ї мсд і прослужив на цій посаді до серпня 1982 року. Вдруге Громов Б. В. з посади першого заступника командарма був призначений генералом для особливих доручень – начальником ОГ Генштабу ВС СРСР і служив в Афганістані протягом року (03.1985–04.1986). Втретє прибув до Афганістану на посаду командувача 40 ЗА у червні 1987 року з рівнозначної посади командарма. Він забезпечував управління 40 ЗА до її остаточного виведення з Афганістану 15.02.89 р.

Після Афганістану командарми отримували різні нові посади. На рівнозначні посади командармів були призначені Ткач Б. І. і Дубинін В. П. На посаду першого заступника командувача ТуркВО повернувся Тухаринов Ю. В. З підвищенням на посаду першого заступника командувача військового округу були призначені генерали Єрмаков В. Ф. (ТуркВО), Генералов Л. Є. (ПрикВО), Родіонов І. М. (МВО). На посаду командувача військами округу був призначений Громов Б. В. (КВО).

Подальша кар'єра командармів Афганської війни складалася порізно. Вищими досягненнями в кар'єрах генерал-полковника Тухаринова Ю. В., генерал-полковника Генералова Л. Є. і генерал-лейтенанта Ткача Б. І. були посади першого заступника командувача військового округу (ТуркВО, ПрикВО і СибВО відповідно). Заступником міністра оборони СРСР був генерал армії Єрмаков В. Ф., першим заступником міністра оборони – начальником Генштабу РФ – генерал армії Дубинін В. П., заступником міністра оборони РФ – генерал-полковник Громов Б. В. Міністром оборони РФ був генерал армії Родіонов І. М.

НАТО і ЗС США (06.2014–02.03.2016),

18) генерал Джон У. Ніколсон, НАТО і ЗС США (02.03.2016–02.09.2018),

19) генерал Остін С. Міллер, НАТО і ЗС США (02.09.2018–12.07.2021) був особисто відповідальним за евакуацію американського компоненту, цивільного персоналу та союзників з території Афганістану до кінця серпня 2021 року.

Усі вони до призначення в Афганістан мали великий досвід командної і штабної роботи, міжнародної військової співпраці, а головне – досвід управління військами в бойових діях. Посада командувача МССБ відповідає військовому званню генерал (чотиризірковий генерал).

60-річний рубіж і завершили військову службу.

Найбільшого успіху в просуванні після служби в Афганістані досягли британські генерали Джон Чалмерс Макколл, який після служби на посаді заступника верховного головнокомандувача Об'єднаних збройних сил НАТО в Європі був віце-губернатором острова Джерсі, Девід Джуліан Ричардс, який став начальником Генштабу, а потім начальником Штабу оборони Великої Британії, сер Нік Паркер, який отримав посаду головнокомандувача Сухопутних військ Великої Британії. Канадський генерал Рік Хіллер був призначений начальником Штабу оборони Канади. Італійський генерал-лейтенант Мауро Дель Веккіо став

Попередньо в Афганістані було створено значні арсенали озброєння, боеприпасів і військового майна, зокрема і надлишкові, на замовлення афганських військових відомств. Крім того, СРСР компенсував поточні втрати військової техніки і боеприпасів. Усе це дало змогу самостійно протриматися режиму Надзбулли близько трьох років у війні з ворогом у відсутності радянських військ.

Після руйнування СРСР, з січня 1992 року керівництво РФ відмовило в підтримці союзника, зупинило постачання техніки, озброєння, а головне, за вимогами моджахедів – палива для авіації, а також для танкових і механізованих військ. У зв'язку з цим Надзбулла заявив, що введення радянських військ, які назвав окупаційними, не відповідало інтересам афганського народу і призвело до трагедії. Він оголосив день 15 лютого Днем національного порятунку Афганістану.

Останній командарм Громов Б. В. підсумовував, що введення військ до Афганістану – політична помилка, що допомагати було потрібно, але не військами та їх участю у бойових діях. Водночас командарм заявив, що перед 40 ЗА не ставили за мету перемоги. Ми робили ефективно все для підтримки влади. Але афганське керівництво, на жаль, не змогло повною мірою використати можливості, які їм були надані.

При оцінці підсумків дій НАТО Президент Афганістану Хамід Карзай у жовтні 2013 року заявив: операція НАТО не принесла результатів, за десять років військової операції не вдалося забезпечити Афганістану потрібну стабільність. Операція лише додала великих страждань, втрати багатьох життів. Голова НАТО Андерс Фог Расмуссен висловив різку незгоду з такою оцінкою. Він наголосив, що не можна не бачити прогресу, якого досягнули в країні завдяки зусиллям і жертвам США та інших держав-союзниць і в захисті країн НАТО від тероризму.

10. Виведення радянських військ було організовано урочисто. Військові частини залишали далеко східну країну як на параді, з розгорнутими бойовими прапорами.

Ветерани Афганської війни неодноразово з приватними візитами були в Афганістані й розмовляли з місцевими мешканцями про порівняння особистих якостей військовослужбовців СРСР і НАТО. Їхні відверті порівняння були не на користь військових НАТО.

Несподіваними для світової спільноти стали підсумки 20-річної війни НАТО в Афганістані. Влада в державі повністю перейшла до супротивника без помітного спротиву з боку Сил безпеки Афганістану, які багато років готували інструкторів і радників НАТО. Загальну картину довершив безлад при евакуації прибічників і військовослужбовців країн коаліції.

Проблему Афганістану не вирішено. Питання безпеки так і залишилося відкритим.

Джерела:

Аблазов В. И., Аблазов И. В., Аблазов К. В. Афганская арена. Война XXI века. – Киев: МИЦ "Медіаформ", 2015. – 550 с.: илл. 60.

Червонопиский С. В. Войны и Воины. Десант в неизвестность – испытание на прочность. – Киев, УСВА, 2022. – 460 с.: илл. 262.

СРСР – НАТО. ЧИ МОЖНА ПОРІВНЮВАТИ ВІЙНИ В АФГАНІСТАНІ?

Продовжують громадсько-політичну діяльність в РФ Громов Б. В., Єрмаков В. Ф.

Пішли з життя Тухаринов Ю. В., Генералов Л. Є., Дубинін В. П., Ткач Б. І., Родіонов І. М.

За двадцять років присутності НАТО в Афганістані командувачами сил коаліції і МССБ були 19 генералів з Великої Британії, Німеччини, Італії, Канади, США, Туреччини, Франції:

1) генерал Джон Макколл, Великобританія (12.2001–20.06.2002),

2) генерал-лейтенант Хіллі Акин Зорлу, Туреччина (20.06.2002–10.02.2003),

3) генерал-лейтенант Ван Хейст, Німеччина (10.02.2003–11.08.2003),

4) генерал-лейтенант Гетц Глимерос, НАТО, Німеччина (11.08.2003–09.02.2004, перша місія МССБ під командуванням НАТО),

5) генерал-лейтенант Рік Хіллер, НАТО, Канада (09.02.2004–07.08.2004),

6) генерал-лейтенант Жан-Луї Пі, НАТО, Франція (07.08.2004–06.02.2005),

7) генерал-лейтенант Етхем Ердаджи, НАТО, Туреччина (06.02.2005–05.08.2005),

8) генерал Мауро Дель Веккіо, НАТО, Італія (05.08.2005–04.05.2006),

9) генерал Девід Ричардс, НАТО, Великобританія (04.05.2006–07.02.2007),

10) генерал Ден Макніл К., НАТО, США (07.02.2007–02.06.2008),

11) генерал Девід Д. Маккірнан, НАТО і ЗС США (02.06.2008–15.06.2009, перше об'єднане командування МССБ НАТО і ЗС США в Афганістані),

12) генерал Стенлі Маккрістал, НАТО і ЗС США (15.06.2009–23.06.2010),

13) генерал-лейтенант Нік Паркер, НАТО, Великобританія (23.06.2010–04.07.2010: заступник командувача, тимчасовий виконувач обов'язків командувача МССБ),

14) генерал Девід Петреус, НАТО і ЗС США (04.07.2010–18.07.2011),

15) генерал Джон Р. Аллен, НАТО і ЗС США (18.07.2011–10.02.2013),

16) генерал Джозеф Данфорд, НАТО і ЗС США (10.02.2013–06.2014),

17) генерал Джон Ф. Кемпбелл,



Першим командувачем МССБ (12.2001–06.2002 рр.) був 50-річний британський генерал Джон Чалмерс Макколл (17.04.1952 р. н.). Він ввів до Афганістану 3-ю механічну дивізію, на базі якої формувалось командування МССБ. Военну кар'єру він закінчив у березні 2011 року на посаді заступника командувача Об'єднаними збройними силами НАТО в Європі. А далі був призначений на посаду віце-губернатора острова Джерсі зі строком повноважень до 25 вересня 2016 року.

Усі командувачі МССБ були у віці 55–60 років, тільки канадський генерал Рік Хіллер і британський генерал Джон Чалмерс Макколл командували МССБ у віці 49 і 50 років відповідно. А генерал США Ден Келлі Макніл залишив цю посаду напередодні 62-го дня народження.

Старшими за датою народження були командувачі МССБ генерали Бундсвера генерал-лейтенанти Гетц Глимерос (21.10.1943 р. н.) і Роберт Ван Хейст (24.06.1944 р. н.), які займали цю посаду у віці 59–60 років.

Наймолодшими були представники США генерали Корпусу морської піхоти Джон Френсіс Кемпбелл (1957 р. н.) і Джозеф Данфорд (1955 р. н.), Канади – генерал Рік Хіллер (1955 р. н.). Але генерали США займали цю посаду в тому ж "зрілому" віці 57–59 років, що і німецькі попередники, а канадський генерал – у віці 49 років.

До 2015 року всі колишні командувачі МССБ, крім Джона Френсіса Кемпбелла, подолали

командувачем Оперативного командування Міжнародних сил і після відставки 2008 року був обраний в Сенат Італії. Генерал США Девід Х. Петреус у 2011–2012 рр. керував ЦРУ. Вийшли у відставку внаслідок несправедливих обвинувачень на їхню адресу генерали США Стенлі А. Маккрістал і Джон Р. Аллен. Після зв'язу обвинувачень вони відмовилися продовжити службу в ЗС США.

8. Загальні безповоротні втрати особового складу ЗС СРСР склали 14453 особи. Тобто за рік втрати склали у середньому до 1500 осіб, а максимальні втрати були в 1982 і 1984 рр. – 2032 і 2429 відповідно. Поранено, контужено і травмовано близько 54000 осіб.

Загальні безповоротні втрати особового складу МССБ в Афганістані (до кінця 2014 р.) склали 3490 осіб. За рік втрати склали у середньому до 280 осіб, а максимальні втрати були в період 2009–2012 рр.: 521, 711, 566 і 402 відповідно. Поранено, контужено і травмовано близько 40000 осіб. Безповоротні втрати особового складу приватних воєнних компаній (до кінця 2012 р.) склали 1173 особи.

9. Афганське політичне керівництво не було зацікавлене у виведенні радянських військ, спробувало всіляко гальмувати його, зверталось за проханнями залишити угруповання 10–15 тис. військовослужбовців для охорони головної магістралі та урядових об'єктів. Але виведення військ було здійснено у погоджені з ООН терміни в повному обсязі до 15 лютого 1989 року.

Благодійність

З ЛЮБОВ'Ю – ДЛЯ ЗАХИСНИКІВ

Завдяки благодійності шепетівців з перших днів війни нескінченний потік допомоги постійно прямує у ті місця, де наші захисники дають гідну відсіч російському агресору.

ВАГОМА ЧАСТКА у цьому прихожан і волонтерів храму святих мучениць Віри, Надії, Любові та матері їх Софії у Шепетівці, парафія якого стала своєрідним гуманітарним хабом, навколо якого гуртуються мешканці міста і громадські організації.

Днями парафіяни і вихованці недільної школи храму з благословення його настоятеля – воїна-«афганця», протоієрея Анатолія Вересюка провели черговий благодійний захід – ярмарок з метою збору коштів для ЗСУ. Для цього діти та їхні наставники з любов'ю при-

готували різні смаколики, випічку й справжні кулінарні витвори. Ця акція знайшла неабияку підтримку у мешканців міста, завдяки чому було зібрано чималу суму пожертв для наших захисників.

– Щиро дякуємо кожному, хто долучився до організації та проведення святкового ярмарку. Ви неймовірно! Разом ми зробили дуже гарну справу. Зібрана сума, а це 14600 гривень, буде використана для потреб ЗСУ, і, таким чином, будуть врятовані людські життя. Хай усе ваше добро повертається до вас сторицею. Хай береже вас Бог, – звернувся до учасників благодійної акції голова молодіжного відділу Шепетівської єпархії протоієрей Федір Вересюк.



Невідомі багатьом нам сторінки радянської історії розкриває ветеран дипломатичної служби, ветеран війни, член Української Спільноти ветеранів Афганістану, член Національної спілки журналістів України Вячеслав ЛУЗІН.

ІНДІЙСЬКИЙ ОКЕАН зустрічає спокійною погодою. Хвилювання – 3-4 бали. Зимовий мусон вже закінчується, але, як і раніше, сухо і спекотно. Сезон злив і негоди прийде з початком червня і може пошматувати нас на зворотньому шляху в порт «Октябрьск».

У Дар-ес-Саламі з борту судна на берег йдуть зенітні комплекси "Печора-М", які дозволяють зміцнити систему протиповітряної оборони країни. Військово-технічна співпраця СРСР з Танзанією, що почалася в 1964 році, дозволила поставити в цю африканську країну також літаки МіГ-21, танки Т-55, бронетранспортери та іншу техніку. Сумарний обсяг військових поставок оцінюється у 500 мільйонів доларів.

Активізація військової співпраці випала на 1978 рік, коли Уганда розв'язала військові дії проти Танзанії. Внаслідок агресії Уганди проти країни соціалістичної орієнтації, захоплення частини території сусідньої країни, Радянському Союзу довелося відмежуватися від дій кривавого диктатора Аміна і підтримати Танзанію.

Контрнаступальна операція, план якої розробили наші радники, виявилася успішною. Незважаючи на підтримку Лівії, яка цінувала антизрайльську політику Уганди, війська Іді Аміна були вибиті з країни. Титул, який за прикладом лідера КНДР привласнив собі диктатор Уганди («Його Височність Довічний Президент, Фельдмаршал Аль-Хаджі Доктор Іді Амін, Король всіх звірів на землі та риб у морі, Завойовник Британської імперії в Африці взагалі і в Уганді зокрема, кавалер орденів «Хрест Вікторії», «Військовий хрест» та ордена «За бойові заслуги»), себе не виправдав. Іді Амін давно вже став об'єктом глузувань іноземних журналістів. Особливо розвеселило міжнародну громадськість оголошення одноденної війни Сполученим Штатам Америки, в якій угандійський диктатор після закінчення 24-ї години оголосив себе переможцем.

Аж до угандійсько-танзанійського конфлікту Радянський Союз продовжував рясні поставки озброєння кривавим диктаторським режимом, заплющуючи очі на внутрішньополітичну обстановку в Уганді, де жертвами репресій стали до 500 тисяч місцевих жителів. «Завойовник Британської імперії в Африці і взагалі» особисто вбив близько двох тисяч співвітчизників. 11 квітня 1979 року Іді Амін утік із Кампалі. Столиця була захоплена танзанійськими військами за сприяння АНОУ, підрозділів угандійських і руандійських партизанів.

У 1989 році Іді Амін, який все-решт вважав, що народ Уганди потребує його повернення, спробував повернутися в країну, спираючись на збройне угруповання полковника Джуми Оріса. Готуючись до відновлення влади над країною, екс-президент і диктатор, «володар усіх звірів на землі та риб у морі» прибув до Кіншаси, проте через деякий час заїрський диктатор Мобуту Сесе Секо відправив його назад до Саудівської Аравії.

У день смерті Іді Аміна 16 серпня 2003 року в Джидді Девід Оуен, який був у 1977–1979 роках британським міністром закордонних справ від лейбористів, оголосив в інтерв'ю ВВС, що в останній рік перебування Аміна при владі пропонував усунути диктатора фізично: «Він був найгіршим із усіх. Нам має бути соромно, що ми дозволили йому проіснувати так довго».

З урахуванням зовнішньополітичної ситуації у регіоні Танзанія була зацікавлена у продовженні військово-технічного співробітництва з Радянським Союзом. Понад тисяча радянських військовослужбовців, як радників так і

фахівців, пройшли службу в цій країні, заклавши фундамент для розгортання збройних сил. Щоб закріпити його і хоч якоюсь мірою спертися на місцеві кадри, керівництво Танзанії направило на навчання до СРСР близько 300 своїх громадян.

Масштаби співпраці з Мозамбіком набагато ширші. Після падіння фашистського режиму в Лісабоні колишня португальська колонія здобула незалежність і майже відразу була вкинута в безодню багаторічної громадянської війни та збройного протистояння з Південноафриканською Республікою. Ситуація вимагала

Цілоком тасмно

чирного освітлення затуляють хмари комарів і москітів. Постійно турбують жури та повзучі рептилії.

Кожен другий тією чи іншою мірою перехворів на малярію. Але додому ніхто не проситься навіть по закінченні контракту. Причин кілька. На першому місці – вроджене почуття обов'язку і військова присяга, а також впевненість у тому, що допомагають африканцям захищати свободу і незалежність. Не можна скидати з рахунків і матеріальну зацікавленість. Грошовий оклад у валюті після двох-трьох років служби в екстремальних умовах дає можливість після повернення додому придбати автомобіль або поліпшити квартирні умови. Усе це досягається нелегкою працею, іноді ціною власного життя.

Прихід радянського судна з

нення дій підводних плавців супротивника.

У прийманні озброєння в Бейрі беруть участь не лише місцеві військовослужбовці, а й представники Замбії. Частина вантажу призначена для збройних сил цієї країни. Ящики з боєприпасами, стрілецькою зброєю, БМП і БРДМ вантажаться на залізничні платформи, які транзитом проїдуть через територію Мозамбіку.

У столиці – Мапуту особисто на мене чекав сюрприз. З борту судна бачу, як крізь ряд автоматників, що оточили причал, на борт судна намагається пробитися європеець, який розмахує дипломатичною картою. Спускаюся трапом, щоб з'ясувати причину і відразу впізнаю Толю Щербака. Кілька років він працював зав. сектором у відділі міжнародних зв'язків ЦК КПУ Але що привело

радянські танки та автомобілі на узбіччях африканських доріг на багато років залишилися пам'ятниками багаторічних кривавих битв, у яких бідні воювали проти бідних, а владна верхівка наживалася на війні.

Республіка Сейшельські острови – архіпелаг із 115 островів, хоч і розташований у західній частині Індійського океану, за 1600 кілометрів від африканського материка, на північ від Мадагаскару, вважається островною державою Східної Африки. У столиці країни, порту Вікторія на острові Мае чекають залишки вантажу – 36 тонн стрілецької зброї з боєприпасами.

25 листопада 1981 року, коли кораблі восьмої оперативної ескадри Тихоокеанського флоту були поблизу Сейшельських островів, у столиці маленької держави відбулася спроба перевороту. Групу найманців з ПАР було схоплено та знешкоджено прямо в міжнародному аеропорту Вікторії. Посольство СРСР вважало доцільним прихід наших кораблів до місця події, що на той час було дуже доречним. Оперативне рішення прийняв радянський флоту оцінив уряд країни.

У 1984 році з керівництвом Сейшельських островів було укладено домовленість про заходи радянських кораблів у порт Вікторія та посадки наших військових літаків в аеропорту столиці. Натомість СРСР виступив одним із гарантів безпеки країни і таким чином обзавівся непопулярним авіаносцем на перехресті морських шляхів в Індійському океані. Відтоді при будь-якій спробі перевороту, а вони були у 1982, 1986 і 1987 роках, на горизонті, у блакитній далечині Індійського океану з'являлися силуети кораблів 8-ї оперативної ескадри.

Незважаючи на нетривалу стоянку на рейді порту Вікторія, розподілили вахти таким чином, щоб усі члени екіпажу відвідали тропічний рай. На пагорбі біля палацу президента побачили дві ракетні системи залпового вогню. Як і в багатьох інших країнах, на Сейшелах не обійшлося без киянина. Син мого знайомого – головного інженера заводу «Арсенал» лейтенант Сашко Федоров «втягнув слашавий квіток» і вже другий рік служив у групі радянських військово-морських радників і фахівців у цьому екзотичному раю. Раєм здалася і будівля, де в комфортних умовах серед мангових дерев проживали наші військово-службовці.

Розлучаючись, зібрали кілька ящиків манго, ціна якого на затихих і чистих базарах у кілька разів менша за картоплю. Знаючи тугу наших співвітчизників за чорним хлібом і оселенням, привезли подарунок у відповідь – 20 буханців спеціально випеченого хліба та барилко оселедця. Саші Федорову окремо виділили зі своїх особистих запасів два ящики «Боржомі».

Приголомшливе враження справив пляж. Тут, у багатьох тисячах морських миль від Європи німкені, французенки та скандинавки можуть без проблем поклонятися культурі оголеного тіла. У відкритих душових кабінах під струменями води не можна не звернути увагу на дві фігури, що скидаються на інопланетян. Виявляється, це дві європейки, років по вісімдесят, теж вирішили позасмагати тепліше. Увечері, сидючи в барі готелю за кувалом холодного пива, бачимо, як із номера навпроти виходить французенка з вузьким трикутником на стегнах. Не звертаючи уваги на відвідувачів бару, скидає його та пірнає у воду.

Природа на Сейшелах також нагадує Едем. Кокосові горіхи, що формують нагадують жіночі стегна, густа тропічна рослинність, валуни завбільшки з триповерховий будинок на березі океану. Поруч із ними котежд представника «Аерофлоту» нагадує ляльковий будиночок. За валунами безмежна блакитна далечина, куди на світанку курсом на порт «Октябрьск» підемо за черговою партією зброї.

З РАДЯНСЬКОЮ ЗБРОЄЮ КРАЇНАМИ ТА КОНТИНЕНТАМИ



Вячеслав ЛУЗІН (у центрі) з колегами.

негайної реорганізації партизанської армії ФРЕЛІМО – Народної визвольної сили Мозамбіку (ФПЛМ) – у регулярні збройні сили. Оскільки місцеве керівництво наголошувало про свою прихильність до ідей марксизму-ленінізму, в 1976 році до столиці країни прибули перші радянські військові фахівці, головним завданням яких було створення боєздатних збройних сил, здатних протистояти внутрішнім і зовнішнім ворогам. Відразу ж морським шляхом у три порти Мозамбіку з Радянського Союзу почала надходити бойова техніка та озброєння. Тривалий час суверенітет Мозамбіку тримався на радянських військових радниках і потоці озброєння, що регулярно постачався до всіх портів країни.

Порт Накала розташований на півночі країни. У 1979 році сюди спочатку прибули 25 літаків МіГ-17. Збірка та обліт літаків проводилися на колишній португальській базі ВПС у цьому місті радянськими фахівцями. Тут же офіцери-десантники сформували й підготували парашутно-десантний батальйон.

У навчальному центрі наші радники на постійній основі готували командні кадри і технічних спеціалістів. Завдання досить важке з огляду на відсутність у більшості курсантів середньої освіти. Були проблеми не лише з субординацією, стройовою виправкою, а й з дисципліною, через що страждала боєздатність армійських підрозділів, їхня можливість вести активні бойові дії з загонами повстанців, а також південноафриканськими і розезійськими командос.

В Африці завжди спекотно. Умови служби у провінційних гарнізонах для наших військовослужбовців далеко не легкі. Неймовірно пекло у квартирах, де вентилятори ганяють гаряче повітря під стелею. Двері та вікна постійно зачинені, особливо в нічний час. Світло від лампочок ве-

черговим постачанням зброї – завжди свято як для наших земляків, так і для місцевих військовослужбовців. У Накалі екіпажу надають режим найбільшого сприяння. Вільним від вахт і робіт дозволено спустити на воду мотор і в мілководних лагунах зайнятися ловом молосків. Тож є можливість повернутися до рідної гавані з колекцією рідкісних раковин.

Мене зі старпомом радник командира авіаційного полку підполковник Мешалкін запросив відвідати військово-повітряну базу, де на додаток до двох ескадриль МіГ-17 вже сформовано ескадрилью МіГ-21біс. Хоча після відходу португальців база опинилася в дещо занедбаному стані, розкіш, що залишилася від португальців, які звикли до комфорту навіть у своїх колоніях, вражала. Відмінний медичний центр, тенісні корти і басейни, фітнес-холи та більярди. Подібне доводилося раніше бачити лише на Чкаловському аеродромі під Москвою, більше відомому як Зоряне містечко.

Бейра – друге за величиною місто-порт на східному узбережжі Африки. Неподальк міста, у глухих куточках Національного парку Горонгози розташований базовий табір МН (мозамбікського національного опору) з розвиненою інфраструктурою – арсеналами, складами, стрільбищами, злітно-посадковою смугою і навіть госпіталем, звідки здійснюється керівництво діями банд. У зв'язку з цим є необхідність введення в дію плану заходів протидії підводним диверсійним силам і засобам супротивника. А вже підірвав судна з вантажем озброєння на кілька тисяч тонн може перетворити його на молекули і на додачу знести півміста. Планом протидії передбачена додаткова вахта для повного контролю периметра судна і після отримання дозволу портової влади застосування гранат РГД-45 у водному середовищі за бортом судна з метою утруд-

його на край світу? Усміхнувшись, Анатолій зізнається, що вже третій рік працює радником Посольства СРСР у Мапуту. Друзі, які працюють у ЦК КПРС, допомогли йому випробувати себе на дипломатичній службі.

Звичайно, Мозамбік – далеко не найкраще місце служби, але до радянських посольств у Європі, країнах Середземномор'я, Північної Америки вихідцям з України практично не пробитися. Там усі місця від народження заброньовані для дітей московської еліти. І все одно, для роботи і життя Мозамбік набагато краще, ніж країни Центральної Африки.

У цьому вдається переконалися під час спільних поїздок містом. Компанію нам складає і полковник ПДУ КДБ (дальня розвідка та диверсійно-розвідувальні групи) Сашко Кухар разом із капітаном Валерієм Сапожниковим. Їхня приналежність до військ спеціального призначення відкриває будь-які двері в самій столиці та передмістях. Прихід нашого корабля для наших спецназівців – довгоочікуваний подарунок. На судні повний набір екіпіровки для їхнього підрозділу, включаючи зброю та спеціальні засоби для диверсійно-розвідувальних груп. На знак вдячності Сашко влаштує прийом у двоповерховому бунгало, яке Міністерство оборони орендує для його родини. На додаток до комфортабельного особняка йому виділено слугу та охорону. У радника посольства Толі Щербака з дружиною житло простіше – трикімнатна квартира у висотці з непрацюючим ліфтом, одна кімната не використовується і закрита на ключ.

Як жест у відповідь чекаємо наших гостей на кораблі. Після застілля запрошених чекає подарунок – зв'язок по радіотелефону з рідними і близькими у Києві та Москві.

Після розвантаження на Мадагаскар в порту Таматава (зараз Туамасіна) тримаємо курс до Сейшельських островів. Африканська частина рейсу закінчена, тому можна підбити підсумки.

Незважаючи на всі труднощі та небезпеки, радянські військово-службовці з честю виконали свій обов'язок з надання допомоги, становлення й розвитку збройних сил у країнах Африки. Проте африканський експеримент Кремля провалився, оскільки місцеві революціонери воліли, щоб за них у більшості випадків воювали наші військовослужбовці, або ж, у крайньому разі, інтернаціоналісти з Острова Свободи. Результат усіх африканських воєн однаковий: розорені країни, сотні тисяч убитих і поранених, беззаконня, яке виправдовується війною, мільйони біженців і на цьому фоні розбещена корупція. Підсумки радянської військової присутності – десятки мільярдів доларів, витрачених марно, та масове розчарування в ідеях соціалізму. Згоріли

БУДЕМО ПАМ'ЯТАТИ!



ПРАВЛІННЯ Української Спільноти ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів) із сумом повідомляє про те, що 26 лютого 2023 року після тривалої важкої хвороби обірвалося життя відважного воїна, мужнього учасника бойових дій в Афганістані, особи з інвалідністю внаслідок війни, талановитого організатора, члена Правління УСВА, Почесного голови Полтавського обласного відділення УСВА, Лицаря ордена Богдана Хмельницького, кавалера ордена «За заслуги» 2 і 3 ст., ордена Червоної Зірки, колишнього начальника міського управління міліції, ветерана МВС, полковника міліції **Валерія Олександровича КОРЧУКОВА**.

ВАЛЕРІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ пройшов важкий особистий і службовий шлях. Він народився 1 січня 1945 року в селі Чутове Полтавської області. У шість років втратив батька: Корчуков Олександр Андрійович, працівник органів внутрішніх справ, загинув 24 лютого 1951 року при виконанні службових обов'язків. Мати Маргарита Павлівна одна виховувала двох синів.

1961 року Валерій закінчив Кобеляцьку СШ № 20 і продовжив навчання в Полтавському технічному училищі № 1. Рік працював слюсарем-мотористом у тресті «Полтавнафтогазорозвідка» і був призваний на військову службу.

З вересня 1964 до червня 1968 року – строкова служба на ЧФ, моторист-електрик, командир відділення мотористів-електриків.

З лютого 1969 до липня 1993 року – служба в органах внутрішніх справ, де пройшов непростий і небезпечний службовий шлях від інспектора відділу БХСС, інспектора і начальника відділу карного розшуку УВС області до начальника Полтавського міського відділу внутрішніх справ.

Крім набраного досвіду в практичній роботі, Валерій Олександрович постійно підвищував свій освітній рівень: 1974 року закінчив Харківський юридичний інститут, а 1978-го – Академію МВС СРСР.

Важливим періодом у житті Валерія Корчукова була його служба в Афганістані (01.1987 – 05.1988).

З ветеранами Афганської війни пов'язане все його наступне життя. У складний час він очолює Полтавську обласну організацію Української Спільноти ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів), віддавав усі свої сили, досвід і знання, поклав свій особистий авторитет, напрацьований роками служби в МВС, зміцненню єдності організації, її впливу на суспільне життя області, соціальній захист ветеранів війни.

З липня 1998 по жовтень 2005 року працював уповноваженим представником Державного комітету України у справах ветеранів по Полтавській області.

Лише за станом здоров'я ветерани області дали згоду на переобрання визнаного авторитетного лідера за умови, що він залишиться Почесною головою Полтавської обласної організації УСВА.

До останньої хвилини життя Валерій Олександрович Корчуков залишався людиною високої порядності, чесності і честі.

Таким він і залишиться як приклад на довгі роки в нашій пам'яті.

За дорученням Правління УСВА, всіх ветеранів України
С. ЧЕРВОНОПИСЬКИЙ,
голова УСВА.

ЗАГИНУВ СМЕРТЮ ХОРОБРИХ ЗА УКРАЇНУ

У БОЮ під Бахмутом загинув мешканець Фастова, командир стрілецького взводу старший лейтенант Ігор Супоровський

Ігор Романович народився 25 грудня 1963 року. Школу закінчив у Червонограді Львівської області. Потім була служба в Афганістані. Навчався у Київському інженерно-будівельному інституті, який закінчив 1988 року.

Одружився і з 1992 року проживав у Фастові. До початку війни працював на заводі «Байер».

У перші дні широкомасштабного вторгнення став на захист рідної землі, а 27 лютого 2022 року призваний до лав Збройних Сил України. Був у різних точках, виконав ряд бойових завдань.

16 лютого під час бою з ворогом Ігор Супоровський загинув смертю хоробрих. У нього залишилися дружина, два сина, невістка та малесенький онук.

Поховали бійця на Алеї Слави, що на Інтернаціональному кладовищі.



Спорт

І ЗНОВУ «КИЇВСЬКА ВЕСНА»

Відбувся XIII відкритий турнір зі стрільби з лука «Київська весна», присвячений захисникам України.

У НЬОМУ ВЗЯЛИ участь найкращі спортсмени з Києва та інших міст України, які завзято боролися за призи у різних вікових категоріях серед чоловіків і жінок. Боротьба була складною, адже у змаганнях брали участь і початківці, і досвідчені майстри, а

також спортсмени, які мають різні спортивні розряди.

Голова правління КМСВА Микола Гончаренко виступив з вітальним словом, вручив переможцям грамоти і медалі.

Величезна подяка президенту ФСЛК Ігорю Пархоменку, який зі



зброєю в руках зараз виборює наше право жити у вільній незалежній Україні та завдяки якому ми можемо проводити цей турнір.

Особлива вдячність Наталії Теглевець – головному судді змагань і спонсорам.

ПЕРЕДПЛАТА



Побратиме, це наша з тобою газета!

Газету Української Спільноти ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів) «ТРЕТІЙ ТОСТ», де друкуються законодавчі матеріали з питань соціального захисту сімей загиблих військовослужбовців, інвалідів війни, учасників бойових дій, юридичні консультації, матеріали про життя і роботу організації УСВА (територіальних, місцевих, районних), спогади, проза і поезія, можна передплатити за Каталогом видань України «Преса поштою»:

- на сайті ДП «Преса» www.presa.ua,
- на сайті АТ «Укрпошта» www.ukrposhta.ua,
- у відділеннях поштового зв'язку,
- в операційних залах поштамтів,
- у пунктах приймання передплати.

Оформити передплату з поточних місяців також завжди можна до 16 числа (включно) кожного місяця, що передус передплатному.

Мінімальний передплатний період – один місяць.

Наш індекс – 30224.

Вартість передплати з урахуванням приймання передплати і доставки складає:

на місяць – 14 грн, на три місяці – 37 грн,

на шість місяців – 68 грн.

Підтримуйте газету воїнів-інтернаціоналістів «Третій тост» своєчасною передплатою.

ПРЕС-СЛУЖБА УСВА.

НЕ ЗАБУВАЮТЬ ВИПУСКНИКА-ГЕРОЯ

У місті Кременець на Тернопільщині в приміщенні спортивного залу Волинського ліцею імені Нестора Літописця з ініціативи Кременецької районної Спільноти ветеранів Афганістану відбувся щорічний XV турнір з волейболу, присвячений пам'яті випускника, воїна-«афганця» Віталія Осецького.

ЛЕЙТЕНАНТ ОСЕЦЬКИЙ при виконанні бойового завдання в Афганістані загинув у бою 19 березня 1985 року, за мужність, відвагу і сміливість нагороджений орденом Червоної Зірки (посмертно).

В урочистому відкритті турніру взяли участь педагоги та учні, випускники ліцею, ветерани Афганістану, які хвилиною мовчання вшанували пам'ять героя та всіх полеглих в Афганістані і в російсько-українській війні.

У змаганнях взяли участь п'ять команд з навчальних закладів

Тернопільщини і Хмельниччини. Матчі пройшли у запеклій безкомпромисній боротьбі, всі боролися за перемогу. Вдруге поспіль перемогли юні волейболісти з селища Лідихів з Хмельниччини, призерами стали команди Волинського ліцею та Кременецького коледжу лісового господарства. Переможці та призери нагороджені кубками, медалями і грамотами, всі команди отримали цінні подарунки.

Ветерани-«афганці» подякували керівництву ліцею за пам'ять про бойового побратима, яка



увічнена у цьому традиційному турнірі.

Василь КОГУТ,
перший заступник голови
обласної організації УСВА.



ТТ

ТРЕТІЙ ТОСТ

Свідоцтво про реєстрацію
КВ 839 від 18.07.1994 р.

Газета заснована у липні 1991 року

ЗАСНОВНИК: УКРАЇНСЬКА СПІЛКА ВЕТЕРАНІВ АФГАНІСТАНУ (ВОЇНІВ-ІНТЕРНАЦІОНАЛІСТІВ)

РЕДАКЦІЯ НЕ ЗАВЖДИ ПОДІЛЯЄ ПОЗИЦІЮ АВТОРІВ І НЕ МАЄ МОЖЛИВОСТІ ПОВЕРТАТИ РУКОПИСИ. ЛИСТУВАННЯ З ЧИТАЧАМИ – НА СТОРІНКАХ ГАЗЕТИ. ЗА ТОЧНІСТЬ І ДОСТОВІРНІСТЬ ВИКЛАДЕНИХ ФАКТІВ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НЕСЕ АВТОР.

НАША АДРЕСА:

01054, М. КИЇВ, ВУЛ. ЯРОСЛАВІВ ВАЛ, 36Е.

ТЕЛ. 272-47-45, ФАКС 272-50-42.

E-MAIL: USVA2007@UKR.NET

САЙТ: WWW.USVA.ORG.UA

ГАЗЕТУ ВІДДРУКОВАНО У ДРУКАРНІ

ФОП КЛЮЧУК С. М., МІСТО ЧЕРНІВЦІ,

ВУЛ. ЗАВОДСЬКА, 37.

Тираж 2000. Зам. 218.

ІНДЕКС 30224.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ